

Aika 02.04.2025, klo 13:05 - 14:01

Paikka Potkuri, kokoushuone Isomus tai etäyhteys

Käsitellyt asiat

- § 9 Kokouksen avaus ja osanottajien toteaminen**
- § 10 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus sekä työjärjestyksen hyväksyminen**
- § 11 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 12 Ajankohtaiset asiat**
- § 13 Kannanotto kuuloesteettömyyden edistämiseksi**
- § 14 Esitys tekniselle lautakunnalle: vammaisten maksuttoman paikallisliikenteen uusintakäsittely**
- § 15 Ilmoitusasiat**

Saapuvilla olleet jäsenet

Minna Muukkonen, puheenjohtaja
Jarno Saapunki, 1. varapuheenjohtaja
Ari Geselle
Eveliina Johansson-Kivioja, saapui 13:43
Eveliina Mäkiranta
Pertti Ollonen, saapui 13:18
Janne Siltanen
Sirpa Somby

Muut saapuvilla olleet

Marika Ylipieti, hallinnon assistentti, sihteeri
Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija
Katriina Merkkiniemi, liikuntakoordinaattori
Roosa Nevala, kulttuurituottaja
Sanni Ylitapio, nuorisovaltuuston edustaja
Nina Helisten-Kerkelä, seurakunnan edustaja

Poissa

Päivi Alaoja, kaupunginhallituksen edustaja
Aku Raappana, suunnittelupäällikkö

Allekirjoitukset

Minna Muukkonen
Puheenjohtaja

Marika Ylipieti
Sihteeri

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Rovaniemen kaupungin asianhallintajärjestelmässä.

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Jarno Saapunki

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä Rovaniemen kaupungin verkkosivuilla 3.4.2025 alkaen.

§ 9

Kokouksen avaus ja osanottajien toteaminen

Ehdotus

Esittelijä: Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija

Puheenjohtaja avaa vammaisneuvoston kokouksen ja toteaa osallistujat.

Päätös

Puheenjohtaja avasi vammaisneuvoston kokouksen ja totesi läsnäolijat paikan päällä sekä etäyhteydellä.

§ 10

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus sekä työjärjestyksen hyväksyminen

Ehdotus

Esittelijä: Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija

Vammaisneuvosto toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi sekä hyväksyy työjärjestyksen.

Päätös

Vammaisneuvosto totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi sekä hyväksyi työjärjestyksen.

§ 11

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija

Tämän pöytäkirjan tarkastajaksi valitaan Jarno Saapunki ja varatarkastajaksi valitaan Janne Siltanen.

Päätös

Tämän pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin Jarno Saapunki ja varatarkastajaksi Janne Siltanen.

§ 12

Ajankohtaiset asiat

Vapaa-ajan palveluiden ja seurakunnan ajankohtaiskatsaukset erityisryhmien palveluista ja tapahtumista.

Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan (kh 24.3.25 § 86) vammaisneuvoston toimintasääntöä ja hyväksyi sen vammaisneuvoston esityksen mukaisena.

Ehdotus

Esittelijä: Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija

Vammaisneuvosto merkitsee ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Päätös

Katriina Merkkiniemi/ Vapaa-ajan palvelut

Nina Helisten-Kerkelä/ seurakunnan ajankohtaiset

Pertti Ollonen saapui etänä klo 13:18 tämän asian käsittelyn aikana.

Vammaisneuvosto merkitsi ajankohtaiset asiat tiedoksi.

§ 13

Kannanotto kuuloesteettömyyden edistämiseksi

ROIDno-2018-2696

Valmistelija / lisätiedot:

Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija, jonna.leppiaho@rovaniemi.fi

Rovaniemen kaupungin hallintosäännön mukaan vaikuttamistoimielimet nimeävät edustajansa lautakuntiin puhe- ja läsnäolo-oikeudella (HS 1.1.2025 § 21). Vammaisneuvoston nimeämät edustajat ovat aktiivisesti osallistuneet lautakuntien kokouksiin ja tiedonkulku on toiminut molempiin suuntiin. Tämä on parantanut vammaisneuvoston mahdollisuuksia edistää vammaisten asioita ja vaikuttaa päätöksentekoon tehokkaammin.

Jo pidemmän aikaa on ollut haasteita kokousolosuhteissa, jotka eivät ole esteettömiä ja saavutettavia kaikille osallistujille. Eryteisesti kuulovammaisten osallistumista vaikeuttaa se, ettei kokoustiloissa ole huolehdittu asianmukaisista kuunteluolosuhteista. Tämä rajoittaa vammaisneuvoston jäsenten mahdollisuuksia osallistua heille kuuluvaan työhön lautakunnissa ja vaikuttaa tasavertaisesti kaupunkimme asioihin.

Esteettömyys ja saavutettavuus ovat keskeisiä arvoja yhdenvertaisen osallistumisen turvaamisessa. Tämä kannanotto tukee Rovaniemen kaupungin sitoutumista esteettömyyteen ja yhdenvertaisuuteen sekä vahvistaa vammaisneuvoston jäsenten mahdollisuuksia toimia aktiivisesti ja vaikuttavasti kaupunkimme kehittämisessä

Ehdotus

Esittelijä: Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija

Vammaisneuvosto päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se:

- hankkii siirrettävän induktiosilmukan, joka mahdollistaa paremmat kuunteluolosuhteet kokoustiloissa ja turvaa kuulovammaisten yhdenvertaisen osallistumisen lautakuntien kokouksiin ja
- velvoittaa toimialat ja lautakunnat ottamaan induktiosilmukan käyttöön kokouksissaan, jotta kaikilla vammaisneuvoston edustajilla on mahdollisuus osallistua keskusteluun ja vaikuttaa päätöksentekoon yhdenvertaisesti.

Päätös

Vammaisneuvosto päätti esityksen mukaisesti.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto, § 89, 19.06.2023
Tekninen lautakunta, § 26, 18.02.2025
Vammaisneuvosto, § 14, 02.04.2025

§ 14

Esitys tekniselle lautakunnalle: vammaisten maksuttoman paikallisliikenteen uusintakäsittely

ROIDno-2023-2493

Kaupunginvaltuusto, 19.06.2023, § 89

Raija Kerätär ym. jättivät valtuuston puheenjohtajalle seuraavan aloitteen:

"Pyörätuolilla ja rollatorin avulla kulkevat voivat kulkea paikallisliikenteen busseissa Rovaniemellä nykyisin maksutta. Esitämme, että maksuttomuus ulotetaan myös muihin vammaisiin, eli heihin, joilla on hyväksytty oikeus vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun. Tällöin maksuttomuus koskisi myös esimerkiksi näkövammaisia. Oikeuden maksuttomaan kyytiin voi osoittaa matkapalvelukortilla."

Ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää lähettää aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Tekninen lautakunta, 18.02.2025, § 26

Valmistelijat / lisätiedot:

Janne Alkki, kaupungininsinööri, janne.alkki@rovaniemi.fi

Kaupunginvaltuutettu Raija Kerätär ym. ovat jättäneet valtuustoaloitteen vammaisten ilmaisista paikallisliikenteen kyydeistä.

VASTAUS ALOITTEESEEN

Rovaniemen kaupungin paikallisliikenteessä maksuttomaan matkaan oikeutetut erityisryhmät on määritelty Yhdyskuntasuunnittelulautakunnan päätöksen mukaisesti vuonna 2019. Päätöksen mukaisesti pyörätuolin käyttäjä ja yksi saattaja/avustaja voi matkustaa maksutta Rovaniemen paikallisliikenteessä. Eurooppalaisen vammaiskortin omaava henkilö maksaa omasta matkastaan asiakasryhmänsä mukaisen lipun hinnan, mutta hänen avustaja on oikeutettu maksuttomaan matkaan, mikäli kortissa on A-merkintä. Rollaattoria käyttävä henkilö on oikeutettu maksuttomaan matkaan arkisin klo 9-14 ja klo 17 jälkeen sekä viikonloppuisin. Näiden erityisryhmien matkustamisen ja liikenteen sujuvuuden kannalta on perusteltua, että heitä ei veloiteta siirtymään bussin etuosassa oleville maksupäätteille, vaan he voivat nousta bussin keskiovista kyytiin.

Eri alueiden joukkoliikenne-etuuksista ja niiden perusteista on teetetty valtakunnallinen selvitys Paikallisliikenneliitto ry:n toimesta vuonna 2021. Selvitystyön johtopäätöksissä on todettu, että joukkoliikenneviranomaisten tehtävänä on tarjota kaikille asiakkaille esteetöntä ja kohtuuhintaista joukkoliikennettä. Lippujärjestelmän selkeydellä ja helppokäyttöisyydellä mahdollistaan se, että erityisiä lisäalennuksia ei tarvita. Julkisten palveluiden alennusten sijaan tulisi avustaa tukea tarvitsevia erikseen. Valtakunnallisesti tarkasteltuna joukkoliikenteen viranomaiset eivät ole lähtökohtaisesti myöntäneet oikeuksia maksuttomiin matkoihin tai alennuksiin vammaisuuden nojalla.

Kuntalaisten yhdenvertaisuus palveluiden saatavuudessa on tärkeää ja sitä arvioidessa tulee huomioida koko väestön tarpeet. Rovaniemellä, kuten muissakin kunnissa, on paljon erilaisia asiakasryhmiä (vammaset, nuoret, opiskelijat, pitkäaikaistyöttömät, eläkeläiset, maahanmuuttajat jne.) joiden erityistarpeita on ajoittain tarpeen tarkastella yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Vammaisten osalta asioimaan pääsy mahdollistuu vammaispalvelulain mukaisilla kuljetuksilla tai joukkoliikenteellä niin, että avustaja voi tarvittaessa matkustaa mukana maksuttomasti. Vammaispalvelulaki takaa liikkumispalveluja henkilöille, joilla on vaikeuksia omatoimisessa liikkumisessa. Vammaisen asiakkaan näkökulmasta olennaista on se, pystyykö hän käyttämään joukkoliikennettä vai ei. Jos ei pysty, on tärkeämpää turvata mahdollisuus asioiden hoitamiseen muiden, erikseen myönnettävien kuljetuspalvelumatkojen avulla.

On myös huomioitava, että vammaispalvelulain asiakkaille on myönnetty myönteinen kuljetuspäätös yleensä sillä perusteella, etteivät he voi käyttää julkista liikennettä. Aloite on tältä osin ristiriidassa kuljetuspäätöksen myöntämiseen käytettävien perustelujen kanssa. Vuoden 2023 alusta alkaen vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspäätökset on tehty Lapin hyvinvointialueen toimesta, joka on vastannut myös kuljetuspäätöksen saaneiden asiakkaidensa kuljetuskustannuksista.

Rovaniemen kaupungille on tullut useita esityksiä maksutta matkustavien ryhmän laajentamisesta, mutta järjestelmän hallinnan ja valvonnan kannalta näiden erityisryhmien määrä tulisi pitää jatkossakin rajallisena. Liikennöintisopimus on sidottu linja-autoliikenteen kustannusindeksiin ja liikenteen järjestämisen bruttokustannukset ovat kasvaneet vuosittain. Ilmaisryhmien lisäämiseen ei ole varattu määrärahoja, ja tavoitteena on pitää paikallisliikenteen tarjonta nykyisellä tasolla.

Edellä mainituin perustein yhdyskuntatekniikan yksikkö esittää, että aloitteen mukaista maksutonta paikallisliikennettä ei myönnetä.

Ehdotus

Esittelijä: Pertti Onkalo, toimialajohtaja

Tekninen lautakunta merkitsee tiedokseen saapuneen aloitteen ja yhdyskuntatekniikan yksikön vastauksen aloitteeseen.

Päätös

Tekninen lautakunta kuuli asiassa kaupungininsinööri Janne Alkkia. Puheenvuoron asiassa käytti vammaisneuvoston edustaja Jarno Saapunki.

Tekninen lautakunta päätti yksimielisesti esittelijän esityksen mukaisesti.

Vammaisneuvosto, 02.04.2025, § 14

Valmistelija / lisätiedot:

Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija, jonna.leppiaho@rovaniemi.fi

Rovaniemen kaupungin vammaisneuvosto on yhdessä vanhusneuvoston kanssa esittänyt (13.12.22 § 55, 31.3.23 § 14), että vuosina 2020-2022 toteutettu maksuttoman joukkoliikenteen kokeilu vammaispalvelu- tai sosiaalihuoltolain perusteella myönteisen kuljetuspäätöksen saaneille henkilöille (ROIDno-2019-2104) vakinaistettaisiin. Vammaisten ilmaisista paikallisliikenteen kyydeistä on tehty myös valtuustoaloite (ROIDno-2023-2493), jonka osalta tekninen lautakunta (18.2.25 § 26) päätti, ettei aloitteen mukaista maksutonta joukkoliikennettä myönnetä.

Vammaisneuvosto esittää tekniselle lautakunnalle, että se ottaa uudelleen käsittelyyn valtuustoaloitteen vammaisten maksuttomasta joukkoliikenteestä. Vammaisneuvosto näkee, että päätös ei täytä yhdenvertaisuuperiaatetta eikä huomioi esteettömän joukkoliikenteen kokonaisuutta. Esityksen perustelut kuvataan seuraavassa.

1. Päätös ei ole yhdenvertainen eri vammaryhmien välillä

Nykyisessä käytännössä pyörätuolia käyttävä henkilö ja hänen avustajansa voivat matkustaa maksutta, mutta muilla vammaisryhmillä oikeudet ovat rajatumpia tai niitä ei ole lainkaan. Tämä asettaa vammaiset eri asemaan sen perusteella, millaista apuvälinettä he käyttävät, eikä huomioi esimerkiksi henkilöitä, joilla on näkymättömiä vammoja, kuten neurologisia tai kognitiivisia haasteita, jotka vaikeuttavat lipun maksamista tai matkustamista joukkoliikenteessä.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) velvoittaa viranomaisia varmistamaan, ettei yksikään vammaisryhmä joudu eriarvoiseen asemaan. Nykyinen päätös rikkoo tätä periaatetta, koska se hyväksyy vain tietynlaisen vammaisuuden perusteeksi maksuttomuudelle, vaikka tarve esteettömälle ja maksuttomalle matkustamiselle on yhtä perusteltu muillekin.

2. Joukkoliikenteen esteettömyys ei ole vain linja-autoon pääsemistä - koko matkaketjun tulee olla toimiva

Esteettömyys joukkoliikenteessä ei tarkoita pelkästään sitä, että linja-autoon pääsee. Monelle vammaiselle matkaketjun ongelmat alkavat jo ennen linja-autoon nousua:

- Lipun ostaminen: matkalipun hankkiminen voi olla mahdotonta henkilöille, joilla on näkö- tai hahmotushäiriöitä, motorisia vaikeuksia tai muita rajoitteita.
- Linja-autojen kuulutukset ja informaatio: näkö- ja kuulovammaisille matkustajille suunnattu tiedotus on puutteellista, eikä aikatauluissa ole selkeitä esteettömyystietoja.

Koska joukkoliikenne ei ole täysin esteetöntä, on kohtuutonta vaatia kaikilta vammaisilta maksua palvelusta, jota he eivät voi käyttää samalla tavalla kuin muut.

3. Monissa muissa kaupungeissa vammaiskortilla matkustaminen on maksutonta

Monet suomalaiset kaupungit, kuten Helsinki, Tampere ja Turku, tarjoavat maksuttoman joukkoliikenteen vammaiskortin A-merkinnällä tai muilla erityisperusteilla. Tämä on perusteltu yhdenvertaisuustoimi, joka tukee vammaisten oikeutta itsenäiseen liikkumiseen. Rovaniemeläisillä vammaisilla ei ole samoja oikeuksia kuin muissa kaupungeissa asuvilla. Suomen perustuslain (731/1999) 6 §:n mukaan kuntalaisia ei saa asettaa epätasa-arvoiseen asemaan asuinpaikan perusteella.

4. Vammaisten osuus joukkoliikenteen käyttäjistä on marginaalinen ja vaikutus budjettiin on mitätön

Vammaisten henkilöiden määrä, jotka voivat käyttää joukkoliikennettä itsenäisesti tai avustajan kanssa, on erittäin pieni. Käytännössä suurin osa vaikeavammaisista käyttää kuljetuspalveluita eikä joukkoliikennettä, joten maksuttoman joukkoliikenteen kustannusvaikutus kaupungin budjettiin olisi lähes huomaamaton. Teknisen lautakunnan aiemmassa päätöksessä vedottiin taloudellisiin perusteisiin, mutta maksuttomien matkojen aiheuttamat kulut ovat merkityksettömät verrattuna joukkoliikenteen kokonaiskustannuksiin. Maksuttomuuden myöntäminen olisi pieni, mutta merkittävä askel yhdenvertaisemman ja esteettömämmän kaupungin suuntaan.

5. Päätös ei tue kaupungin strategiaa ja YK:n vammaissopimusta

Suomi on sitoutunut YK:n vammaissopimuksen periaatteisiin, joiden mukaan vammaisilla on oikeus käyttää julkisia palveluita yhdenvertaisesti muiden kanssa. Yhdenvertaisuuslaki (1325\2014) velvoittaa kaupunkia tekemään kohtuullisia mukautuksia, jotta vammaiset voivat osallistua yhteiskuntaan ilman ylimääräisiä esteitä. Lisäksi kaupungin strategia painottaa kestävästä liikkumisesta ja saavutettavuutta, mutta nykyinen päätös heikentää vammaisten mahdollisuuksia käyttää joukkoliikennettä.

6. Yhdenvertaisuusvaltuutetun linjaukset tukevat maksutonta joukkoliikennettä

Suomen yhdenvertaisuusvaltuutettu on aiemmissa tapauksissa linjannut, että kunta voi rikkoa yhdenvertaisuuslakia, jos se ei tarjoa kohtuullisia mukautuksia vammaisten tarpeisiin. Maksuton joukkoliikenne olisi yksi tapa toteuttaa kohtuullisia mukautuksia ja varmistaa vammaisten oikeus itsenäiseen liikkumiseen. Teknisen lautakunnan nykyinen linjaus voidaan nähdä yhdenvertaisuuslain vastaisena.

Edellä mainituilla perusteilla vammaisneuvosto esittää, että:

- Tekninen lautakunta ottaa uudelleen käsiteltäväksi päätöksen vammaisten maksuttomasta paikallisliikenteestä.
- Kaupunki toteuttaa selvityksen maksuttoman joukkoliikenteen taloudellisista vaikutuksista, vertaa Rovaniemen käytäntöjä muihin kaupunkeihin ja arvioi päätöksen yhdenvertaisuusvaikutuksia.
- Vammaiskortin haltijoille joilla on A-merkintä, taataan oikeus maksuttomaan paikallisliikenteeseen Rovaniemen kaupungissa. Maksuttomuuden tulee koskea myös vammaisen henkilön saattajaa tai avustajaa.

- Kaupunki sitoutuu parantamaan joukkoliikenteen esteettömyyttä kokonaisuudessaan (pysäkit, tiedotus, lipunmaksukäytännöt jne.), jotta palvelu on aidosti saavutettava.
- Päätöksessä huomioidaan, että vammaisten joukkoliikenteen käyttö on marginaalista eikä aiheuta merkittävää taloudellista rasitetta.
- Kaupunki varmistaa, että päätös on linjassa yhdenvertaisuuslain, perustuslain ja YK:n vammaissopimuksen kanssa.

Tällä esityksellä vammaisneuvosto haluaa varmistaa, että Rovaniemen joukkoliikennepalvelut ovat yhdenvertaisia ja esteettömiä kaikille kaupunkilaisille, myös vammaisille.

Ehdotus

Esittelijä: Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija

Vammaisneuvosto päättää esittelytekstissä kuvatuin perustein esittää tekniselle lautakunnalle, että se ottaa vammaisten maksutonta joukkoliikennettä koskevan valtuustoaloitteen uudelleen käsittelyyn.

Päätös

Vammaisneuvosto päätti esityksen mukaisesti.

Tiedoksi

Tekninen lautakunta, kaupungininsinööri

§ 15

Ilmoitusasiat

Lautakunnissa, kaupunginvaltuustossa ja alueellisessa vammaisneuvostossa edustavien jäsenten sekä vammaisneuvostossa edustavien ajankohtaiskatsaukset.

Rovaniemen vammais- ja kansanterveysjärjestö ry (RoVaKa) tekee kevätkokouksessaan 14.4.25 klo 17.30 (Kansalaistalo, Rovakatu 23) esityksen vammaisneuvoston jäsenistä ja varajäsenistä toimikaudelle 2025-2029.

Seuraava kokous Potkurin Isomus-salissa 14.5.25 klo 13-16.

Nuorisovaltuuston 3.2.2025 ote pöytäkirjasta: §6 Nuorisovaltuuston edustajat toimielimissä ja muissa työryhmissä 2025-2026.

Kaupunginvaltuuston 24.2.2025 ote pöytäkirjasta: §6 Rovaniemen kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2021-2024.

Kaupunginhallituksen 3.2.2025 ote pöytäkirjasta: §26 Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöön ottaminen Rovaniemen kaupungissa.

Ehdotus

Esittelijä: Jonna Leppiaho, erityisasiantuntija

Vammaisneuvosto merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Valtuusto/ Minna Muukkonen
Hyvinvointilautakunta/ Ari Geselle
Tekninen lautakunta/ Jarno Saapunki
Elinvoimalautakunta/ Pertti Ollonen

Eveliina Johansson-Kivioja saapui klo 13:43 tämän asian käsittelyn aikana.

Sivistyslautakunta/ Eveliina Johansson-Kivioja

Vammaisneuvosto merkitsi ilmoitusasiat tiedoksi.

Muutoksenhakukielto

§9, §10, §11, §12, §13, §14, §15

Muutoksenhakukielto

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee Kuntalain 410/2015, 136 §:n mukaan vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.